

ONDŘEJ KUNDRA

novinář / redaktor časopisu Respekt / získal cenu
Novinářská křepelka za rok 2010

„Přál bych studentům, aby měli
dál možnost žít, tvořit a radovat
se v otevřené společnosti a aby
to nebrali jako samozřejmost
a zajímali se o to, kde žijí.“

maturoval v roce 1999

ONDŘEJ KUNDRA

Jiří Rajtr (VII.), Josef Simpartl (odmaturoval v roce 2017)

Jak vzpomínáte na roky studia na gymnáziu Elišky Krásnohorské?

Na ty roky vzpomínám jako na veskrze příjemný čas, už jen kvůli tomu, že jsem na gymnáziu poznal svou manželku, což považuji asi za největší přínos. Co se týče studia, tak pozitivní vzpomínky rozhodně převažují.

Byl jste vzorný student nebo spíše „záporák“?

Spíš jsem byl vnímán jako „šprt“, záporákem jsem určitě nebyl, a pokud mi paměť slouží, nedělal jsem žádné průšvihy. Vždy když byl nějaký konflikt, snažil jsem se nějak moderovat debatu mezi učiteli a studenty.

Dalo by se říct, že právě to vás nasměrovalo k vaší profesi?

To bych se neodvážil tvrdit. Myslím, že samotný fakt, že to, že jsem nekonfliktní typ, mě nepředurčuje stát se novinářem. Už na gymplu jsem se začal věnovat humanitním tématům. Když jsem dělal zkoušky na gymnázium, chtěl jsem se dostat do humanitní třídy, kde tenkrát nebylo místo, takže jsem skončil v přírodovědné, kde byly předměty, které mě nebavily nebo mi nešly a nedávaly mi valný smysl. Spíše mě bavila humanitní témata, a to je spíš to, co předurčilo moji profesní dráhu, byť jsem ještě na gymnáziu nevěděl, že chci být novinářem. Tenkrát jsem chtěl hlavně studovat politologii, na kterou jsem se ale nedostal a nikdy jsem ji nestudoval.

Poznal jste na gymnáziu někoho, kdo ovlivnil váš život, ať z řady studentů nebo profesorů?

Určitě. Kromě mé ženy tam byl i určitý okruh přátel. Co se týče profesorů, byli tam ti, kteří mě ovlivnili víc, ti, kteří mě ovlivnili méně, i ti, kteří na mě nezanechali valnou stopu. Zpětně, co bych gymnáziu vytkl, ale rozhodně to není problém jen Gymnázia Ohradní, je to, že jsme byli nuceni učit se to, co nám někdo přednášel, a pak to opakovat. V tom nevidím žádnou kreativitu. Spíše jsem vítal předměty, které rozvíjely mé kritické myšlení.

Kam se ubíral váš život po gymnáziu?

Po gymnáziu se mi nepodařilo dostat se na pedagogickou fakultu, nedostal jsem se na politologii a nedostal jsem se ani na žurnalistiku, takže jsem rok po maturitě studoval na jazykovce angličtinu, kde jsem si na konci udělal státnice. Pak jsem se znovu hlásil na vysokou školu a podařilo se mi dostat se na žurnalistiku, kam jsem se dostal spíše náhodou. Konec konců i na gymnázium jsem se dostal až na x-tý pokus, takže na mně by se dalo ukázat jako na neúspěšného studenta nebo jak byl špatně nastaven způsob testování. Na pedagogickou fakultu mě nevzali, protože mi při ústním pohovoru předložili erby, které jsem měl přiřadit ke konkrétním městům, což jsem nevěděl a přišlo mi to absurdní.

Na školu jsem se dostal hlavně díky podpoře svých rodičů, kteří viděli v mém vzdělávání budoucnost, a proto mě motivovali v mých opakovaných neúspěších, pomáhali mi je zvládat a vytrvat ve snaze se někam dostat.

Jak vaše studia na vysoké škole probíhala?

Dostal jsem se na žurnalistiku, což byl

tříletý bakalářský obor na Fakultě sociálních věd. Pak jsem chtěl pokračovat magisterským studiem žurnalistiky, oborem Mediální studia, kam jsem se bohužel nedostal. Psal jsem bakalářskou práci na téma „Kam kráčíš, kulturo?“, což byl soubor rozhovorů s lidmi, kteří v českých kruzích píšou o kultuře, a teoretická práce o tom, co je rozhovor. Na mediální studia mě nevzali kvůli nedostatku bodů z ústního pohovoru, a tak jsem se přihlásil k magisterskému studiu oboru Veřejná a sociální politika, v jehož rámci jsem tři čtvrtě roku studoval ve Švédsku.

Co byla vaše první profesní zkušenost jakožto žurnalisty?

Už během bakalářského studia jsem chodil jako elév do reportérského oddělení MF Dnes a zároveň, protože jsem si přál psát víc a bylo málo prostoru, jsem oslovil člověka z Respektu, který byl přednášet u nás na škole, a nabídnul jsem mu téma článku. Téma se Respektu líbilo, já jsem ho zpracoval, na základě doporučení jsem ho několikrát předělal a nakonec článek v Respektu vyšel. Po dvou a půl letech práce pro MF Dnes jsem přešel do Respektu, kde jsem v roce 2002 dostal nabídku na stálé místo. Chtěl jsem psát sociální témata, protože to byly mé první články, ale protože v Respektu zrovna vypadl člověk, který psal o politice, tak potřebovali někoho, kdo by ho nahradil. Pro mne to byla „španělská vesnice“, protože jsem o tom nevěděl zhola nic, neměl jsem žádné kontakty, tak jsem nevěděl komu zavolat nebo jak získávat informace.

Klíčové pro novinářinu je motivace, zápal a zvědavost, pokud možno co největší, protože člověk jako novinář by si měl neustále klást otázky, jak se věci mají, zkoušet to zjišťovat, nebýt spokojený s odpověďmi a neustále je hledat. Tím, že jsem se dostal do Respektu, jsem se

dostal někam, kam jsem myslel, že se nemohu dostat, a protože byli všichni lepší a zkušenější než já, tak jsem chtěl pochopitelně obstát.

Zůstat při takové motivaci určitě není lehké. Co vás drží doted?

Schopnost napsat dobrý článek musíte znovu a znovu prokazovat. To, že se vám něco povede jeden týden, neznamena, že se to nutně povede i další týden. Ke své práci stále přistupuji s jistou mírou pokory, protože je vždycky něco, co se člověk může naučit, vzhledem ke svým limitům a vzhledem k tomu, že se svět neustále mění. Respekt staví hodně na editorské práci. To znamená, že se autor článku už od začátku baví s editorem, jak by chtěl ten článek napsat, o čem by chtěl psát, jaké informace by chtěl získávat. Každý článek je výsledkem práce vícero lidí.

Stanovil jsem si cíle o tom, co si myslím, že je důležité v novinářině, o co je důležité se snažit, co je důležité rozkrývat jako investigativní novinář, snažím se hodně věnovat Rusku, kolem něhož je spousta úkolů. Zkouším psát i knihy.

Nepůsobí vám vaše profese i problémy?

Setkávám se s velkou mírou kritiky, která je směřována k mé práci. Jedná se o soudní žaloby od lidí z byznysu a politiky, kterým se nelíbí, co jsem o nich napsal, což s sebou nese určitou míru stresu a riziko, že u soudu prohrají. To může poškodit týdeník, resp. celý mediální dům, proto by měly být všechny informace, které obsahují mé články, obhajitelné. Někdy se stává, že soud prohrají, ale většinou se mi daří soudní spory vyhrávat.

Další problémy s sebou nese moje činnost ohledně Ruska. Množí se napadání a útoky trollů, kteří zveřejní například mou adresu na jednom z proruských

webů atd. S určitou mírou rizika je třeba počítat všude. Nelze to však srovnávat se situací v samotném Rusku nebo v zemích s větší mírou ruského vlivu, kde jsou investigativní novináři ohrožováni na životech.

Objevují se i pozitivní ohlasy k vaší práci?

Určitě. Spousta lidí reaguje na moji práci pozitivně, například když jsem napsal knihu Putinovi agenti o ruském vlivu ve střední Evropě a EU, přicházela mi spousta pozitivních reakcí a přicházejí i v současnosti. Jsem zván na veřejné debaty k tomuto tématu, z čehož čerpám určitou pozitivní energii. K části české veřejnosti i k lidem v rozhodujících pozicích se má práce dostat.

Má Respekt v oblasti týdeníků nějakou vážnou konkurenci?

Konkurence je hodně, dnešní český mediální trh je hodně fragmentovaný a nikdy nebylo v Česku tolik médií, jako je dnes. Konkurence nespočívá jen v tištěných médiích, hodně věcí je dnes na internetu. Existuje mnoho investigativních projektů. Některé se zaměřují na Rusko, některé na politiku, některé na Andreje Babiše. Respekt má čtenost asi 160 – 180 tisíc čtenářů každý týden. Byl bych samozřejmě radši, kdyby jich bylo milion, ale oslovovat více čtenářů je výzva pro každé médium. Respekt se o to snaží, naráží ovšem na určité limity.

Je někdo, kdo by byl později schopen vaší práci převzít?

Tak já doufám, že ještě nekončím, ale byl bych rád, kdyby v Česku bylo více novinářů, kteří by se snažili analyzovat Rusko, korupci, selhání v mocenském systému a v justici. Byl bych rád, kdyby si redakce platily více investigativních novinářů, což je nákladná věc, protože

některé články se píšou dlouho a není jisté, jestli se podaří získat uspokojivé informace, čili jestli energie a investice do výroby článku nejsou vyhozené peníze. Já věřím, že ne. Na druhou stranu, i kdyby se poptávka po investigativních novinářích zvýšila, trvá určitou dobu, než lidé získají potřebné předpoklady a schopnosti a než získají potřebné kontakty.

Jak bojujete s tím, že velká část lidí dává přednost propagandě před fakty?

Mým úkolem je získávat informace a srozumitelně je doručovat české veřejnosti, která by se na základě toho měla rozhodovat. Vždy mě fascinovali lidé s vyšší mírou vytrvalosti. I když se dá lidem jako je Miloš Zeman nebo Václav Klaus leccos vytknout, vždy byli ve svém úsilí dosáhnout svého velmi vytrvalí. Ta druhá strana, eufemisticky řečeno „strana dobra“, často tu vytrvalost nemá. Nejsem frustrován z toho, když osm z deseti článků, které napíšu, nic nezmění, já mám radost, když jeden článek něco změní a posune dál. Uvědomuji si, že obhajování svobody nikdy nekončí a musíte ji obhajovat znovu a znovu, protože ta druhá strana se bude stále pokoušet ji ničit. Cítím frustraci z toho, že mnoha dobrým lidem vytrvalost chybí.

Čeho si na své kariéře nejvíce ceníte?

Nejvíce si cením toho, že se díky tomu, co dělám, mohu dostávat k celé řadě lidí, se kterými bych se jinak nesetkal. Díky tomu mám pestrý obraz společnosti, znám řadu zajímavých a chytrých lidí, a to nejenom v Česku. Potom jsou to články, které něco odhalily nebo něco změnily k lepšímu.

Jaké jsou vaše další cíle?

Chci dál dělat svou práci a chci ji dělat co nejlépe. Letos bych chtěl dopsat svou třetí knihu, která bude o konvertitech,

kteří se radikalizovali, rozhodli se odejít z Evropy a bojovat za Islámský stát. Cílem té knihy by mělo být vysvětlení, proč k radikalizaci dochází a jak se jí dá předcházet.

Jak byste porovnal možnosti dnešní generace a vaší generace?

Moje generace strávila svůj život z větší části ve svobodné společnosti, vaše ho tráví ve svobodné společnosti zatím celý. V tomto smyslu máme spoustu otevřených možností, můžeme se vyjadřovat k tomu, jak tato země vypadá, a měli bychom se k tomu vyjadřovat. Máme možnost věci měnit, můžeme se rozhodnout, kde chceme žít. Dnešní doba dává člověku celou řadu možností. Přesto tyto možnosti nejsou zcela vyrovnané, ať už z hlediska sociálního či ekonomického postavení.

Co byste popřál našim studentům do budoucna?

Aby měli dál možnost žít, tvořit a radovat se v otevřené společnosti a aby to nebrali jako samozřejmost a zajímali se o to, kde žijí, protože každý z vás se rozhodne dělat nějakou práci, která ho bude bavit, ale zároveň platí, že bez jakéhokoli angažmá ve veřejném životě a ve společnosti nebudete mít možnost svoji práci dělat.

Co byste popřál našemu gymnáziu?

Aby tu bylo dalších 80 let a aby z něj vycházeli zvědaví a tvořiví lidé.

Ondřej Kundra

Je novinář, člen redakce časopisu Respekt. V roce 2010 získal cenu Novinářská křepelka. Je autor knih *Meda Mládková. Můj úžasný život* (2014) a *Putinovi agenti. Jak ruští špióni kradou naše tajemství* (2016).